

**Det Dobbelte Blik -
Om mødet mellem teori og praksis i Vilnius
Af Miriam Frandsen**

1. scene: Kvinden ser sig genert over skulderen. Hun er ikke helt tryk ved vores tilstedeværelse, og det er ikke muligt at få øjenkontakt. Omkring ørene på os kværner cementblandingsmaskinerne. Vi (to personer) sidder på en bænk der er arrangeret foran en lille box på øverste etage i en cementfabrik og kikker ind på kvinden der arbejder. Der er en tilsvarende box bagved os med to arbejdende mænd i. Vi er som tilskuere placeret midt i rummet og er både betragtere og bliver betragtet. Telefonen ringer og kvinden svarer på russisk og skriver noget ned i en bog. Derefter går hun og kommer tilbage med sin madpakke. Varm te, kålslaw og spagetti med kødboller i plastikspande. Hun sætter sig med ryggen til os og spiser sin mad, mens hun kigger ud af vinduet på de høje grønne træer. Lidt efter bliver vi hentet og ført til en ny og større scene. Vi er i tvivl om vi skal klappe da vi forlader kvinden og får kun fremstammet et svagt 'spasiba'.

Dette var starten på Daniel Wetzel og Miriam Dreysse's workshop 'Factory Life Theatre Works' i Vilnius. Workshopen var blot én ud af tre workshop på Symposiumet SPACING OUT arrangeret af NordScen og Statens Teaterskole – Efteruddannelsen. Målet var at fortsætte udvekslingen mellem den teoretiske og praktiske tilgang til arbejdet fra symposiet SPACE & COMPOSITION, og derfor var de udøvende kunstnere der ledede workshops'ne som noget nyt koblet sammen med en dramaturg. Også for at rykke ved forestillingen om at det kun er dramaturgen der er teoretisk og kunstneren der er praktisk. Hos grupper som Fx Forest Entertainment og Rimini Protokoll¹ er det fantastiske netop at disse grænser bliver flydende. Det at den dramaturgiske tanke er så integreret i hele processen giver en høj kunstnerisk kvalitet. På symposiet SPACING OUT deltog 39 professionelle scenekunstnere fra de Nordiske og Baltiske lande fordelt på de tre workshops. Der blev arbejdet, improviseret, diskuteret og reflekteret i 6 dage. Derudover var der et oplæg af Audronis Liuga som introduktion til teatersituationen i Litauen, en *performance Lecture on space* med Myriam van Imschoot og Benoît Lachambre og et mere akademisk foredrag af Miriam Dreysse om *Theatre and Social*

Reality, der perspektiverede det politiske teater i Tyskland med eksempler på Christoph Schlingensiefel, René Pollesch og Rimini Protokoll's arbejde.

2. scene: Vi sidder på en bæk i fri luft op af et rækværk og betragter store cementblokke blive flyttet og stablet sammen. Der er en fysisk afstand på omkring 30 m hen til mændene der arbejder, hvilket giver en hel anden oplevelse af rum og kontakt end på bænken foran boxen. De virker ikke så påvirkede af vores tilstedeværelse og kan selv bestemme hvornår de vil tage øjenkontakt. Og de betragter os mindst lige så meget som vi betragter dem. Efter et kvarters tid bliver vi hente af workshoplederne og hele gruppen samles uden for fabrikken i solen på medtagede klap-stole for at snakke om oplevelsen.

Det viste sig at der havde været i alt 8. Scener/lokaliteter og hver gruppe bestående af to personer havde hver fået oplevet to 'rum'. Alle lokaliteterne var blevet arrangeret af Daniel Wetzel og Miriam Dreysse på den måde at de havde taget stilling til publikums placering i rummet og havde flyttet og lånt bænke hvis de fandt det nødvendigt. Daniel Wetzel havde egentlig ønsket at vi hver havde haft et rødt tørklæde med, som vi kunne have holdt op for ansigtet og så have 'ladet tæppet gå' for forestillingen. Den tankegang udløste hos mig en fantasi om et mobilt teatertæppestativ som man kunne medbringe alle vegne for at få øjnene op for livets/virkelighedens iscenesættelser.

At starte en workshop på en fabrik giver en god indgangsvinkel til Rimini Protokolls arbejde. De bruger altid almindelige mennesker og ikke skuespillere i deres forestillinger. Det er en slags dokumentar teater hvor disse menneskers profession eller private oplevelser har noget at gøre med det tema som Rimini Protokoll ønsker at undersøge. De er taget direkte ud af en social virkelighed og er 'experts of everyday life'. Forestillingerne blive så skabt *med* dem og ud fra det materiale de bringer. De bliver ikke bare brugt i den færdige forestilling som et bevis på autencitet, men bliver taget seriøse som eksperter på deres eget liv, både på scenen og under prøvearbejdet. Som Miriam Dreysse så præcist formulerede det i sit oplæg: "Reality is not used to create a new kind of theatre, but the theatrical means are used to approach reality in a

¹ Rimini Protekoll betsår af tre freelance instruktører som har arbejdet sammen i 6 år. De har skabt det fælles label Rimini Protekoll til at dække over både fælles og individuelt arbejde. Se www.rimini-protokoll.de/

new way”² og “Reality thus is not illustrated or reproduced, but exposed by the protagonists themselves of this reality. The spectator does not only learn new things about reality, but he or she may see reality in a new way”. En anden vigtig pointe omkring den politiske dimension af Rimini’s arbejde er, at de giver stemme til de mennesker i vores sociale og kulturelle virkelighed der ellers normalt aldrig bliver hørt. Så besøget på cementfabrikken kunne være blevet startskuddet til en forestilling om russere og polakkers liv og arbejdsvilkår i Litauen 2006. Nu blev det i stedet startskuddet til en workshop, hvor Riminis arbejdsmetode blev præsenteret og hvor især de etiske aspekter omkring mødet med og den sceniske præsentation af eksperterne blev drøftet. Miriam Dreysse afsluttede sit foredrag med nogle tanker omkring skabelsen af et politisk teater i dag: Vi skal ikke lave ‘politisk teater’ men teater på en politisk måde – vi kan derfor ikke stille spørgsmålstegn ved autoritære strukturer i samfundet, hvis vi selv genskaber dem i det øjeblik vi træder ind i prøvelokalet for at kritisere dem. Så samtidens scenekunst må tage den kollektive tankegang på sig og lade samtlige medvirkende bidrag på lige fod og lade den skabende skuespiller (eller ekspert) komme i centrum.

Workshoppen vendte tilbage til fabrikken endnu en gang for at overrække en gave som tak for den gæstfrihed vi havde mødt. Gaven bestod af en række fotografier som deltagerne havde taget på fabrikken. Der havde fundet en udveksling sted – ikke i en teatersal – men alligevel iscenesat. Der var startet en gensidig om end kort dialog i grænselandet mellem virkelighed og teater, som har sat sig spor i begge partnere.

SPACING OUT var en opfølgning på symposiet SPACE & COMPOSITION, København 2005 arrangeret af NordScen og Statens Teaterskole - Efteruddannelsen. SPACING OUT bestod af foredrag, forestillinger og tre workshops:

Factory Life Theatre Works med instruktør Daniel Wetzel fra Rimini Protokoll og Miriam Dreysse (lektor ved Institut für angewandte theaterwissenschaft, Giessen)

Some Experiments with Bodies and Relations in Space med dramaturg/kurator Adrian Heathfield(UK) og danseren/koreografen Jonathan Burrows(UK)

Shifting comfort Zones med danser/koreograf Benoît Lachambre(Canada) og dramaturg Myriam van Imschoot(Belgien).

Du kan møde Daniel Wetzel og Hans-Thies Lehmann i april i København på symposiet Postdramatisk Teater, arrangeret af Foreningen for Nordiske teaterforskere,

² Miriam Dreysse's oplæg findes som artikel og kan downloades på Efteruddannelsens hjemmeside www.teaterskolen-efteruddannelsen.dk

Teatervidenskab og Statens Teaterskole – Efteruddannelsen. Tilmelding
www.teaterskolen-efteruddannelsen.dk. Her kan du også bestille publikationen
SPACE & COMPOSITION.